

Самер Аль Равашдех

аспірант,

Кафедра дизайну та основ архітектури, Інститут архітектури,
Національний університет «Львівська політехніка»

ВЗАЄМОДІЯ ГЛОБАЛЬНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО У ВІЗУАЛЬНІЙ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ЙОРДАНІЇ

Сьогодні, поряд з конкретними проектними завданнями, дизайн вирішує проблеми, зумовлені безперервним цивілізаційним розвитком суспільства, зокрема, випрацьовує принципи функціонування традиційних предметних культур у період всезагальної глобалізації та уніфікації. Важливим аспектом глобалізації є те, що вона сприяє формуванню у дизайнера-творця нового типу ідентичності – «загальнолюдського».

Для сучасного світу характерною є наявність культур з діаметрально протилежними цінностями, ідеологіями, історичними традиціями. Будь-який народ, яким би прогресивним та цивілізованим він не був у баченні розвитку сучасної культури, оперує традиційними цінностями, що мають національну специфіку та колорит. В одних культурах ці традиції домінують по сьогодні, для інших вони є менш значимими, але існуючими та актуальними. Поряд із характером мислення та світовідчуття, організацією суспільного ладу, канонами віри, науки та мистецтва увиразнюється і суто візуальна сторона традиції, виявлена у матеріальних артефактах – предметах декоративно-ужиткового мистецтва, народного зодчества тощо. Цілком зруйнувати цю віками складену систему цінностей певного етносу шляхом уніфікації чи заміни іншими формами, аж до втрати ідентичності, очевидно, глобалізація не в силі. Вона потребує від місцевих культур не підкорення та розчинення, а селективного сприйняття та вибіркового засвоєння нового досвіду інших цивілізацій. Звернення до розмаїття предметно-просторового середовища, знівельованого світом «інтернаціонального» дизайну, синхронізуються з актуалізацією процесу відродження найбільш яскравих зразків локальних національних культур, що стали символами існування народу у конкретні періоди історії.

У культурно-мистецькому просторі Йорданії протягом ХХ ст. західноєвропейські впливи та глобалізаційні тенденції визначили магістральні шляхи розвитку більшості візуальних мистецтв. Під впливом західної традиції художня культура Йорданії збагатилась багатьма цілком новими, як для арабського Сходу, образотворчими мистецькими формами та напрямками. Поряд зі станковим мистецтвом розвиваються різні галузі

дизайну, а художники та дизайнери з європейською освітою, фактично, сформуvalи естетичну основу усього сучасного мистецького простору країни. Йорданські дизайнери активно використовують досягнення світового інформаційно-технологічного прогресу, орієнтуючись у своїй творчості на загальноєвропейські тенденції та стандарти. Водночас, новаторство є неможливим без досвіду, а традиції дозволяють не загубитись, пристосовуючи свій стиль життя до стрімких змін сучасного світу. «Генетичний код», закладений у національній матеріальній культурі здатен найкраще виконувати такі важливі функції дизайну як гармонізація навколишнього середовища та впорядкування візуальної інформації.

Отже, синтез естетичної виразності та практичної користі, втілений за рахунок звернення до національних художніх компонент та міжнародних усталених форм, є найбільш перспективним напрямом розвитку для йорданського дизайну, а його ціннісною основою з позиції формотворення та знаково-символічних побудов є традиції каліграфічного письма та орнаментування, естетичні форми творів декоративно-ужиткового мистецтва та народного ремесла.